

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Za razvezo zakonske zveze je treba pri okrožnem sodišču (*sąd okręgowy*), ki je pristojno glede na kraj zadnjega skupnega prebivališča zakoncev, vložiti zahtevek za razvezo zakonske zveze. Sodišče izda odločbo po obravnavi. Prejšnja odločba o prenehanju življenjske skupnosti ni pogoj za razvezo zakonske zveze. Ugotovljeno mora biti, da je zakonska zveza postala povsem in nepopravljivo nevzdržna.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Razlog za razvezo zakonske zveze je popolna in nepopravljiva nevzdržnost zakonske zveze. Izpolnjena morata biti oba pogoja (člen 56(1) zakonika o družini in skrbništvu (*Kodeks rodzinny i opiekuńczy*, v nadaljnjem besedilu: KRiO)).

Kljub popolni in nepopravljivi nevzdržnosti zakonske zveze pa razvezo zakonske zveze ni mogoče razglasiti, če bi to škodovalo koristi mladoletnih otrok, rojenih v zakonski zvezi, ali če to iz drugih razlogov ne bi bilo v skladu s pravili o življenju v skupnosti. Razveza zakonske zveze ni dopustna niti, če predlog vložijo zakonci, ki je edini odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, razen če se drugi zakonci strinja z razvezo ali če je zavrnitev njegovega soglasja za razvezo v zadevnih okoliščinah v nasprotju s pravili o življenju v skupnosti.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

Razvezani zakonci, ki je ob sklenitvi zakonske zveze spremenil svoj priimek, lahko v treh mesecih po tem, ko odločba o razvezi zakonske zveze postane pravno močna, znova prevzame priimek, ki ga je imel pred sklenitvijo zakonske zveze. V ta namen je treba pri vodi matičnega urada ali konzulu predložiti izjavo volje. Poleg tega lahko razvezana zakonca skleneta novo zakonsko zvezo.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

S sklenitvijo zakonske zveze se po zakonu vzpostavi skupno premoženje zakoncev (zakonsko skupno lastništvo), ki zajema premoženje, ki ga med celotnim trajanjem zakonskega skupnega lastništva pridobi eden od zakoncev ali oba zakonca (skupno premoženje). Premoženje, ki ni zajeto z zakonskim skupnim lastništvom, je osebno premoženje vsakega zakonca. Sodišče lahko na zahtevo enega od zakoncev skupno premoženje razdeli v odločbi o razvezi zakonske zveze, če taka delitev premoženja ne povzroči prevelike zamude v postopku. Oba zakonca imata enaka deleža na skupnem premoženju. Vendar lahko kateri koli od zakoncev iz utemeljenih razlogov od sodišča zahteva, naj se pri delitvi skupnega premoženja upošteva, koliko je vsak zakonci prispeval k pridobitvi zadevnega premoženja.

Če imata zakonca skupno prebivališče, sodišče v odločbi o razvezi odloči o načinu uporabe tega prebivališča v obdobju, v katerem razvezana zakonca v njem še naprej prebivata skupaj. V izjemnih okoliščinah, ko eden od zakoncev z nedopustnim ravnanjem onemogoča sobivanje, lahko sodišče na zahtevo drugega zakonca odredi njegovo izselitev.

Če tako zahtevata oba zakonca, lahko sodišče v odločbi o razvezi zakonske zveze tudi odloči, da se skupno prebivališče razdeli ali dodeli enemu od zakoncev, če se drugi zakonci strinja s tem, da ga zapusti brez zagotovitve nadomestnega prebivališča in nadomestnih prostorov, če je prebivališče mogoče tako razdeliti ali dodeliti. Sodišče pri odločitvi o skupnem prebivališču upošteva predvsem potrebe otrok in zakonca, ki mu je zaupana starševska odgovornost.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Sodišče v odločbi o razvezi odloči o starševski odgovornosti v zvezi s skupnimi mladoletnimi otroki zakoncev ter stikih med starši in otroki. Določi tudi znesek, ki ga morata zakonca plačevati za preživljanje in vzgojo otrok. Sodišče upošteva pisni sporazumi zakoncev o načinu izvajanja starševske odgovornosti in ureditvi stikov z otrokom po razvezi zakonske zveze, če je sporazum v otrokovo korist. Sorojence je treba vzgajati skupaj, razen če jih je v njihovo korist treba ločiti.

Če pisni sporazumi zakoncev ne obstajajo, o načinu skupnega izvajanja starševske odgovornosti in ureditvi stikov z otrokom po razvezi zakonske zveze odloči sodišče ob upoštevanju otrokove pravice, da ga vzgajata oba starša. Sodišče lahko izvajanje starševske odgovornosti dodeli enemu od staršev, pri čemer starševsko odgovornost drugega starša omeji na posamezne obveznosti in pravice v zvezi z otrokom, če je to v otrokovo korist.

Sodišče se lahko vzdrži odločanja o ureditvi stikov, če tako zahtevata oba zakonca.

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Razvezani zakonci, za katerega ni bilo ugotovljeno, da je edini odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, in ki ima finančne težave, lahko od drugega razvezanega zakonca zahteva preživnino, ki ustreza njegovim razumnim potrebam in finančnim zmožnostim drugega zakonca.

Če je bilo ugotovljeno, da je za nevzdržnost zakonske zveze odgovoren le eden od zakoncev, finančni položaj drugega zakonca pa se zaradi razveze zakonske zveze bistveno poslabša, lahko sodišče na podlagi zahteve zakonca, ki ni odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, odredi, da mora zakonci, ki je edini odgovoren za tako nevzdržnost, prispevati k izpolnjevanju razumnih potreb zakonca, ki ni odgovoren za tako nevzdržnost, tudi če zadnjenavedeni ni v finančnih težavah.

Preživninska obveznost do zakonca preneha, ko ta sklene novo zakonsko zvezo. Če pa mora preživnino plačevati razvezani zakonci, za katerega je bilo ugotovljeno, da ni bil odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze, preživninska obveznost preneha pet let po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze, razen če sodišče to petletno obdobje na zahtevo osebe, upravičene do preživnine, zaradi izjemnih okoliščin podaljša.

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

To je formalno prenehanje življenjske skupnosti, tj. na podlagi sodne odločbe v skladu s členi 1 do 6 zakonika o družini in skrbništvu.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Pogoj za prenehanje življenjske skupnosti je popolna nevzdržnost zakonske zveze. Kljub popolni in nepopravljivi nevzdržnosti zakonske zveze pa odločbe o prenehanju življenjske skupnosti ni mogoče izdati, če bi to škodovalo koristi mladoletnih otrok, rojenih v zakonski zvezi, ali če prenehanje življenjske skupnosti iz drugih razlogov ne bi bilo v skladu s pravili o življenju v skupnosti. Če zakonca nimata skupnih mladoletnih otrok, lahko sodišče izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, če to zahtevata oba zakonca.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti so praviloma enake kot pri razvezi zakonske zveze, vendar zakonca ne moreta skleniti nove zakonske zveze.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

„Razveljavitev zakonske zveze“ pomeni razveljavitev vseh učinkov zakonske zveze za nazaj. Zakonska zveza se obravnava tako, kot da ni nikoli obstajala. Edina izjema je, da otroci iz razveljavljene zakonske zveze ohranijo status zakonskih otrok.

8 Kakšni so pogoji za razveljavitev zakonske zveze?

Razlogi za razveljavitev zakonske zveze, ki so navedeni v zakoniku o družini in skrbništvu (KriO), so naslednji:

eden od zakoncev ni dopolnil minimalne starosti za sklenitev zakonske zveze (člen 10 KriO);

eden od zakoncev je oseba, ki ji je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost (člen 11 KriO);

eden od zakoncev je duševni bolnik ali ima motnjo v duševnem razvoju (člen 12 KriO);

prejšnja zakonska zveza enega od zakoncev še vedno traja (člen 13 KriO);

zakonca sta sorodnika v ravni ali stranski črti (bratje in sestre, vključno s polbrati in polsestrami ter zunajzakonskimi brati in sestrami) ali sta v svaštvu v ravni vrsti (člen 14 KriO). Vendar lahko sodišče iz utemeljenih razlogov dovoli sklenitev zakonske zveze sorodnikom po svaštvu;

zakonca sta posvojitelj in posvojeni otrok (člen 15 KriO);

predložitev izjave, da je zakonec sklenil zakonsko zvezo v stanju, v katerem ni bil sposoben sprejemati zavestnih odločitev iz katerega koli razloga, da je bil pri sklenitvi zakonske zveze v zmoti glede osebe drugega zakonca ali da je zakonsko zvezo sklenil pod vplivom protipravne grožnje (člen 15(1) KriO);

če je zakonsko zvezo sklenil pooblaščenec, lahko pooblastitelj zahteva razveljavitev zakonske zveze, če ni bila izdana sodna odločba, s katero bi bila dovoljena sklenitev zakonske zveze prek pooblaščenca, ali če je bilo pooblastilo neveljavno ali dejansko preklicano. Vendar se na ta razlog za razveljavitev ni mogoče sklicevati, če sta zakonca živela skupaj.

Vsak od zgoraj navedenih razlogov je moral obstajati ob sklenitvi zakonske zveze. Če so razlogi za razveljavitev zakonske zveze prenehali veljati, pa sklenjene zakonske zveze ni mogoče razveljaviti, tudi če so taki razlogi prej obstajali.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Odločba o razveljavitvi zakonske zveze je konstitutivna in ima posledice za tretje osebe (*erga omnes*). Ima dve vrsti posledic:

ex tunc, tj. posledice za nazaj do datuma sklenitve zakonske zveze, npr. zakonca prevzame ta zakonski stan, ki sta ga imela pred sklenitvijo zakonske zveze, in ponovno prevzame ta svoj prejšnji priimek; svaštvo med zakoncem in družino drugega zakonca preneha, zakonito dedovanje pa ni mogoče;

ex nunc, tj. posledice, ki nastopijo šele po pravnomočnosti odločbe o razveljavitvi zakonske zveze, npr. v zvezi s premoženjskimi razmerji.

Posledice razveljavitve zakonske zveze za odnos med zakoncema in otroki iz njune zakonske zveze ter za premoženjska razmerja med zakoncema so urejene z zadevnimi predpisi o razvezi zakonske zveze, kadar se zakonec, ki je zakonsko zvezo sklenil v slabi veri, obravnava enako kot zakonec, odgovoren za nevzdržnost zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunajsodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Zakoncem na Poljskem je na voljo družinska mediacija. Namenjena je predvsem takemu reševanju sporov med zakoncema, da se prepreči razveza zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti. Če to ni mogoče, pa je namen mediacije mirno doseči dogovor o pogojih razveze zakonske zveze (premoženjska vprašanja, skrb za otroke). Mediacijo izvajajo predvsem nevladne organizacije, ustanove in združenja. Zakoncema so na voljo tudi različne oblike družinske terapije, pomoč psihologov, psihoterapevtov, skupin za pomoč itd. Mediacija je mogoča tudi med sodnim postopkom.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavitev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Predloge za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze je treba vložiti pri okrožnem sodišču (*sąd okręgowy*), ki je pristojno glede na kraj zadnjega skupnega prebivališča zakoncev. Če to ni mogoče, je treba predloge vložiti pri okrožnem sodišču (*sąd okręgowy*), ki je pristojno glede na kraj prebivališča vložnika.

Za takšne zahtevke se zaračuna sodna taksa.

Predlogu je treba priložiti naslednje dokumente: kopije dokumentov o osebnem stanju (poročni list, rojstni listi otrok), pisno pooblastilo, dano odvetniku (če si je stranka sama izbrala odvetnika), in druga potrdila, ki so lahko pomembna za zadevo (zdravniška potrdila, uradna potrdila), potrdila, ki so jih izdali javni organi, upravne odločbe itd.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Da. Stranka, ki zaradi svojega finančnega položaja ne more plačati zahtevane takse, lahko pri sodišču vloži prošnjo za popolno ali delno oprostitev plačila sodnih stroškov, sodišče pa lahko zaprosi tudi, naj imenuje pravnega zastopnika.

Oseba, ki vloži prošnjo za popolno ali delno oprostitev plačila sodnih stroškov ali zastopnika, ki ga imenuje sodišče, mora prošnji priložiti izjavo o svojem finančnem položaju (na ustreznem obrazcu, ki je na voljo pri sodišču), dokazilo o zaslužku (dohodku) ter druge informacije o premoženju in družinskih okoliščinah.

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

Da, v vseh teh primerih je mogoče vložiti pritožbo pri drugostopenjskem sodišču. Zakonca se lahko zoper odločbo okrožnega sodišča pritožita pri pritožbenem sodišču.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici, priznana v tej državi članici?

V skladu z Uredbo Sveta (EU) 2019/1111 z dne 25. junija 2019 o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodnem protipravnem odvzemu otrok (v nadaljnjem besedilu: uredba Bruselj IIb) se take odločbe na Poljskem samodejno priznajo, ne da bi bilo treba za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek (člen 30 in naslednji členi uredbe Bruselj IIb).

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Katera koli zainteresirana stran lahko vloži zahtevek za izdajo odločbe o tem, da ni razlogov za zavrnitev priznanja sodne odločbe (člen 30(3) uredbe Bruselj IIb). Na Poljskem se taki zahtevki predložijo okrožnim sodiščem (*sąd okręgowy*). Krajevna pristojnost se določi v skladu s členom 103 uredbe Bruselj IIb. Te informacije so objavljene na spletni strani [evropskega portala e-pravosodje](#).

16 Katere pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Poljska je pogodbenica številnih mednarodnih sporazumov, s katerimi je urejeno to vprašanje. Taki predpisi imajo prednost pred poljskim mednarodnim zasebnim pravom. Kadar imata zakonca različno državljanstvo, se tako lahko uporabijo različni predpisi. Če ni sklenjen mednarodni sporazum, se uporablja zakon o mednarodnem zasebnem pravu z dne 4. februarja 2011 (*Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe*). V skladu s členom 54 tega zakona se zakonska zveza razveže na podlagi skupnega nacionalnega prava zakoncev, ki se uporabi ob vložitvi predloga za razvezo zakonske zveze.

Če zakonca nimata skupnega nacionalnega prava, se uporabi pravo države, v kateri oba zakonca prebivata ob vložitvi predloga za razvezo zakonske zveze. Če ob vložitvi takega predloga nimata skupnega prebivališča, se uporabi pravo zadnje države, v kateri sta imela skupno prebivališče, če ima eden od zakoncev tam še vedno običajno prebivališče. V drugih primerih se zakonska zveza razveže na podlagi poljskega prava.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 17/05/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.